

RĒZEKNES MĀKSLAS UN DIZAINA VIDUSSKOLA

**ATSEVIŠĶU KOKU UN KOKU GRUPU
GLEZNOŠANA PLENĒRĀ**

ELGA PAURA

2016

Atsevišķu koku un koku grupu gleznošana plenērā

Darbs plenērā ļauj paraudzīties uz ikdienišķām, pierastām lietām no dažādiem skatupunktiem un ir daļa no mācību procesa, kuras laikā audzēkņi uzzina un iepazīst formu, krāsu, gaismu un kompozīciju dabā. Gleznošana plenērā sākas ar **izziņas un pētniecības procesu**, vērojot dabas objektus, laika apstākļus, gaismas, ēnas, gaisa perspektīvi un toņu nianšes. Pie pētījumu procesa pieder arī atsevišķu mākslas darbu paraugu iepazīšana un izzināšana, kā arī muzeja vai atsevišķa mākslinieka darbnīcas apmeklējums, kāda autora darba interpretācija. **Praktiskajā daļā** audzēkņi iepazīstas ar materiāliem un tehniskajiem līdzekļiem, apgūst prasmi attēlot redzēto, izprast radošos procesus un radīt interesantus, individuālajām spējām atbilstošus darbus. Strādājot plenērā, vienlaicīgi ar praktisko darbību var veidot arī diskusiju par dažādām atbilstošām tēmām. **Diskusijā** var ietvert pārrunas par mākslas humānajiem mērķiem, par mākslas darba vērtību sabiedrībā, tās saistību ar cilvēka morālajām, garīgajām, ekonomiskajām vērtībām. Plenēra uzdevumus var diferencēt, ļaujot audzēkņiem izvēlēties uzdevuma apguves līmeni kā skici, kā materiāla vākšanu idejas realizācijai, vai arī spontānu un ātru radošo procesu. Plenēra uzdevumu saturs ir atvērts skolotāja un audzēkņu radošajām idejām. **Galvenais mērķis** - motivēt audzēkņus aktīvai, radošai darbībai, radīt interesi par dabas daudzveidīgajām izpausmēm, saskatīt mākslinieciskas vērtības gan atsevišķos dabas objektos, gan dabā kopumā, veidojot savu radošo pieredzi.

Uzdevumi-iepazīt dabas daudzveidību un iespējas to radoši attēlot, attīstīt radošo un analītisko domāšanu, pētīt un eksperimentēt, atklāt savu tehnisko varēšanu un izkopt pašizpaušmes spējas.

Viens no plenēra programmas uzdevumiem ir atsevišķu **koku un koku grupu attēlošana**.

Audzēkņu rīcībā ir visu iespējamo mākslinieciskās izteiksmes līdzekļu izmantošana: **-krāsa**

-telpiskums

-forma

-objekts

-siluets

-ritms

-līnija

-faktūra, u. c

Pasniedzējs ir tas, kas konkrētā situācijā izvēlas konkrētu mācību metodi no plašā metožu klāsta, kas ir vispiemērotākais mācību mērķa sasniegšanai.

Konkrētajā uzdevumā „**atsevišķu koku un koku grupu gleznošana**” var tikt izmantotas vairākas metodes un paņēmieni, kas izsaka izziņas darbības raksturu gleznojot plenērā.

Sokrātiskā metode –veicina izziņas procesu, liek apgūt jaunas iemaņas, stimulē darbības radošo procesu, tehniku iespējām, materiālu daudzveidību.

Pētījumu un eksperimentu metode- Konkrētas tēmas izpēte, vairākus tās iespējamus veidus, izmantot skices, fotomateriālus, citu mākslinieku darbus. Var īstenot gan individuāli, gan grupā. Audzēkņi var īstenot jaunas

iespējas ,paņēmienu, atklāt autortehnikas, patstāvīgi izdarīt secinājumus, radoši domāt un izdarīt secinājumus, kā arī izzināt savas individuālās spējas, attīstīt talantu.

Norādošā metode-Informācijas sniegšana, iepazīstināšana ar uzdevumiem, paraugu demonstrējumi ,pazīstamu mākslinieku darbu izpēte.

Radošs darbs grupā vai individuāli-audzēknis īsteno savas ieceres strādājot grupā vai individuāli.

Saruna un diskusija-veids, kā pasniedzējs un audzēkņi pauž savu pieredzi par konkrētu vērojumu .Tas ir arī veids, kā noskaidrot atšķirīgus viedokļus, mēģinot rast atbildes. Ierosme diskusijai var būt vērojums dabā, dažādu autoru darbu salīdzinājums kāda ainavas elementa/koku/ atveidojumā. Šeit izpaužas arī kultūras mantojuma apguves pieredze ,iepazīšanās ar latviešu un Latgales mākslinieku daiļradi, uzkrājas emocionālā pieredze vizuālo vērtību līmenī.

Vērtējošā darbība- radošo darbu vērtēšanā svarīgi ir konkrētu kritēriju izvirzīšana pirms katra uzdevuma uzsākšanas. Var praktizēt arī pašu audzēkņu līdzdalību gan savu radošo darbu vērtēšanā ,gan analizēt grupas darbus-salīdzināt, izteikt priekšlikumus.

Uzsākot darbu pie tēmas „**koku un koku grupu gleznošana**”, vispirms audzēkņi iepazīstas ar paraugiem, kurus gleznojuši pazīstami mākslinieki, izmantojot dažādus paņēmienu, tehnikas un izteiksmes līdzekļus. Tiek demonstrēti mākslinieku darbi, fondu materiāli, darbu paraugi no

interneta vietnēm. Audzēkņi var salīdzināt paņēmienus, rokrakstus, interpretēt kāda autora darbu.

Svarīgi ir plenērā apgūt iemaņas dabas objektu izvēlē, prasmi saskatīt interesanto, parādīt galveno, jo tas parasti sagādā vislielākās grūtības.

Darba procesā audzēkņi apgūst arī dažādus kompozīcijas veidus/centra, apļa, kvadrāta, simetrisku, asimetrisku, u. c/ un dažādus skata punktus.

Reālistisks attēlojums-kociem ir vairāk vai mazāk reālistiska forma, vizuāli atpazīstams apveids, kas balstās uz rūpīgu objekta izpēti.

Attēlojums ar krāsu laukumiem-attēlojamais objekts plakans, galvenais – krāsu laukumu attiecības.

Grafisks attēlojums- izmantojot līniju, objekts tiek attēlots ar dažāda rakstura līnijām, iegūstot izteiksmību.

Abstrakts attēlojums-attēlojamie objekti nav atpazīstami parastā veidā, veidojot bezpriekšmetu kompozīciju. Attēlo, masu attiecības, izjūtas.

Attēlojums, izmantojot siluetu- tiek vērota konkrēta koku forma un to attiecības ar apkārtējo fonu.

Attēlojums, izmantojot aplikāciju vai kolāžu- darbā tiek izmantoti aplikācijas un kolāžas materiāli.

Attēlojums, izmantojot faktūru-darbā tiek izmantoti dažāda biezuma krāsu slāņi, triepieni u.c.

Radošo darbu vērtēšana

Izvērtējums ir nepieciešams, lai izvērtētu vērtības, kas piemīt audzēkņu radošajiem darbiem. Kritēriji izriet no mācību uzdevumiem. Vērtējumā tiek iekļauti: - **apgūtās prasmes**

-vizuālo un tehnisko līdzekļu pārzināšana

-radošums

-darba apjoms

-darba disciplīna

-ieguldītais laiks, pūles/kas ne vienmēr atbilst rezultātam/

-patstāvība

-izaugsme u.c.

Vērtēšanu veic pedagogs, var piesaistīt arī citus pedagogus, bieži tiek izmantota audzēkņu savstarpējā vērtēšana un arī pašvērtējums.

Gleznojot plenērā darbā tiek izmantotas arī zīmēšanas, mākslas valodas, mākslas vēstures, kā arī kompozīcijas nodarbībās apgūtās zināšanas. Veicot plenēra uzdevumus, audzēkņi iegūst dažādas pieredzes.

-vērtēt savus un citu darbus, izdarīt secinājumus, prast iegūto pieredzi izmantot savā radošajā darbā.

-prot izvērtēt savus, citu un pedagoga izteiktos viedokļus, diskutēt par ieteiktajām izmaiņām savos darbos.

-prot izvērtēt savus darbus un to atbilstību dažādiem kritērijiem.

-ir pieredze saskatīt skaisto dabā, salīdzināt vizuālās vērtības radošajos darbos-līniju, krāsu, siluetu, formu, kontrastu, ritmu u.c.

Mākslinieku darbu paraugi

Agra Ritiņa

Agra Ritiņa

Vladislavs Pauris

Vladislavs Pauris

Inga Onževa

Osvalds Zvejsalnieks

Jānis Skuja

Laimonis Grasmanis

Ausma Krūmiņa

Vasilijs Šelkovs

Vinsents Van Gogs

Audzēkņu plenēra darbi

Mārtiņš Pundurs

Mārtiņš Pundurs

Dzintra Kurševa

Dzintra Kurševa

Angelina Lomakina

Anete Grīnberga

Arnis Skulte

Tatjana Višņakova

Tatjana Višņakova

Dagne Zālīte

Dekoratīvs risinājums

Kolāža

Risinājums, izmantojot siluetu

Grafisku elementu izmantošana

Faktūras izmantošana

Reālistisks risinājums

Gaismēnas izmantošana

Ritms un grafisks risinājums.

Krāsu laukumu attiecības

Kustība un dinamiskums

Izmantotā literatūra un avoti

1. Briška, I. Kadiķe, I. Vizuālā māksla .Rīga: Raka, 2010.
2. Kagaine, Z. Radošā domāšana .Rīga: ZvaigzneABC, 2008.
3. Kundziņš, M. Dabas formu estētika. Rīga: Madris, 2004.
4. Zeile, P. Latgales glezniecība. Rēzekne: Latgales kultūras centrs, 2009

Mājaslapas internetā

Latvijas Nacionālās mākslas muzejs ,Rīga, Latvija <http://www.lnmm.lv/lv/>

Virtuālo muzeju galerija <http://www.museumlink.com/virtual.htm>